

det vistnok ogsaa vilde give Bornholm en langt større Interesse for at beholde Christiansø.

Nofesvørn: Med Hensyn til Fyret paa Hjælmen havde den væsentligste Betænkelse hos Udvalget, ved Jaar at gaae ind derpaa, sin Grund deri, at den Sum, der fordrødes for 9 Tønder Land, nemlig 300 Rbd. pr. Tønde Land, var temmelig høi, hvorfor Udvalget har anseet det for ønskeligt, at det blev taget under Overveielse, hvorvidt Expropriation i dette Tilfælde kunde anvendes eller ikke. Efter hvad jeg senere har erfaret, var den tidligere Anskuelse den, at Expropriation meget godt kunde anvendes med Hensyn til Bladsen til Fyret, men at den derimod efter den hidtil gjældende Lovgivning, i hvilken der vel heller ikke er Anledning til Forandring, ikke kan anvendes med Hensyn til den Jord, som ønskes til Fyroppassernes Brug. Efterat det fra Ministeriets Side er blevet meddeelt, at Cieren, ved Siden af at fordrø 2,700 Rbd. for 9 Tdr. Land, har gjort et andet Tilbud, nemlig at sælge hele Den for 5000 Rbd, bliver Sagens Stilling en anden. Udvalget troede, at det var en høit overdrøven Fordring, der blev gjort; men det synes nu, at, naar Fordringen opfattes saaledes, som Cieren helst ønsker, at den skal opfattes, nemlig om Salg af hele Den, er den at ansee som en meget billigere Fordring, end naar man indskrænkede sig til alene at kjøbe disse saa Tdr. Land. Det har fra mange Sider i Udvalget været erkjendt, at Fyret vistnok var ønskeligt, og, hvis man nu vil gaae ind paa efter Ministerens Indstilling at bevilge Summen dertil, kunde man muligviis inden 3de Behandling tage under Overveielse, om Summen ikke skulde forøges med det manglende Besløb, for at lette Indkjøbet af hele Den, hvis Ministeriet efter yderligere Overveielse skulde komme til det Resultat, at det virkelig var den fordelagtigste Erhvervsmaade.

Had Christiansø angaaer, have de Uttringer, der fra Udvalgets Side i saa Henseende ere fremsatte, og som ikke nu fremtræde forste Gang, oftere været Gjenstand for Misforstaaelse fra forskjellige Sider. Udvalget har aldrig meent, at den Udgift, som nu anvendes paa Christiansøes Forsvarsværker, al-

deles skulde drages bort fra den Kant af Landet, men har troet, at det fortjente at undersøges, om ikke de betydelige Beføstninger, som anvendes paa dette isolerede og høit udsatte Punkt, kunde gives en langt gavnligere Anvendelse paa Bornholm selv, hvor der er langt større Lethed til at tilveiebringe det fornødne Mandskab til et Forsvar, naar Noget skulde komme paa, og man har end ogsaa troet, at en mindre Sum end den, der nu medgaaer til Christiansø, naar den anvendes til at forbedre og udvide Bornholms Forsvar, vilde være tilstrækkelig til at kunne tilveiebringe noget langt mere Tilfredsstillende, end man nogensinde kan opnaae paa selve Christiansø. Naar den ærede Minister nærmere vil opveie dette Punkt, som han har indrømmet, at han hidtil ikke har skjænket den Opmærksomhed, han har anvendt paa Detaillen af Christiansøes nærværende Forsætning, troer jeg, at det vil befindes, at Christiansø er bleven anlagt som et Contraværk mod Carlscrona. Jeg maatte tage meget feil, om ikke Anledningen til Christiansøes Befæstning var den, at, efterat en betydelig Drøghavn var bleven anlagt ved Carlscrona, vilde man, ved at anlægge et saadant Contraværk, sætte sig i Stand til at benytte det under mulige Operationer i Østersøen, idet man navnlig troede, at Den for Sverrig vilde have sær Betydning, efterat Carlscrona var anlagt. Man troede, at Sverrig vilde skynde sig med at besætte disse Der, over hvilke Landshøiheden end ogsaa ansaaes for tvivlsom, og derfor ilede man fra dansk Side med at besætte dem og opføre Fæstningsværker der, alene for at Sverrig ikke skulde inddrage dem i sit hele Forsvarssystem, og navnlig ikke sætte dem i Forbindelse med Carlscrona, der ligger saa særdeles bekvæmligt for at kunne opretholde dette Punkt med langt større Kraft og langt større Lethed, end vi vilde være istand til. Om man endog kom til det Resultat at sløise Fæstningsværkerne paa Christiansø, behøvede man ikke derfor at nedlægge Lodsvæsenet og hvad dertil hører eller at ophøre at benytte Den som Nødhavn. Disse Anstalter kunde opretholdes, hvad enten den nærværende Besiddelsestilstand bibeholdes, eller der skeer en Forandring dert. Efter